

Pašvaldību gada publisko pārskatu veidošana

2.05.2012.

Latvijas Republikas
VIDES AIZSARDZĪBAS UN REĢIONĀLĀS ATTĪSTĪBAS MINISTRIJA

Saturs

1. Pārskata mērķis un lietotāji

2. Pārskata veidošana:

- normatīvais regulējums
- pārskata saturs

3. Pārskatu analīze (2010.g.)

- trūkumi/ nepilnības
- labā prakse

4. Ieteikumi

1. Pārskata mērķis un lietotāji

LATVIJAS REPUBLIKAS VIDES AIZSARDZĪBAS UN REĢIONĀLĀS
ATTĪSTĪBAS MINISTRIJA

Pārskata mērķis un lietotāji

Mērķis	Ikgadēja atskaite sabiedrībai par pašvaldības darbu (sabiedrībai saprotamā valodā)
Lietotāji	Iedzīvotāji, nevalstiskās organizācijas, mediji, politiķi, studenti, valsts pārvaldes ierēdņi,...

2. Pārskata veidošana

Normatīvais regulējums

**Pašvaldību
gada publisko
pārskatu
sagatavošanu
un
pieņemšanu
regulē:**

1) Likums par budžetu un finanšu vadību
(14.panta 3.daļa):

2) Likums „Par pašvaldībām” (21.panta 1.daļas
2.punkts; 69.panta 7.punkts; 72.pants);

3) MK noteikumi Nr. 413 „Noteikumi par gada
publiskajiem pārskatiem” (5.05.2010.)

* Palīgmateriāls:

VARAM metodiskie ieteikumi “Pašvaldības gada publiskā pārskata
sagatavošana, pieņemšana, publiskošana” (www.varam.gov.lv)

Normatīvais regulējums

1) Likums par budžetu un finanšu vadību

**Kad jā sagatavo,
Kad jā publicē,
Kur jā iesniedz**

14.panta 3.daļa:

- pārskats **jā sagatavo** līdz **1.jūlijam**;

- **jā publicē** pašvaldības mājaslapā līdz
1.augustam;

Pārskatam jābūt sabiedrībai pieejamam pašvaldībā

- **jā iesniedz VARAM** publicēšanai VARAM
mājaslapā

-

Normatīvais regulējums

2) Likums Par pašvaldībām

**Kas atbildīgs,
Kas apstiprina,
Kāds saturs**

21.panta 1.daļas 2.punkts:
pārskatu **apstiprina** pašvaldības **dome**

69.panta 7.punkts:
pārskata **sagatavošanu organizē izpilddirektors**

72.pants:
nosaka **pārskata saturu**

Normatīvais regulējums

2) Likums Par pašvaldībām

**72.pants:
Kāds saturs**

Pārskata informācija/ saturs:

- 1) pašvaldības **budžets**: 2 gadu izpilde, kartēja gada pieņemtais budžets, t.sk. **saistību un garantiju** apjomi;
- 2) pašvaldības **nekustamā īpašuma novērtējums** 2 iepriekšējos gados;
- 3) pašvaldības **kapitāla vērtība** un paredzētās tā izmaiņas;
- 4) iepriekšējos 2 gados veiktie, kā arī kārtējā gadā plānotie **pasākumi teritorijas attīstības plāna īstenošanā**, tai skaitā par:
 - a) publiskajām investīcijām infrastruktūrā,
 - b) privātajām investīcijām,
 - c) iedzīvotāju un juridisko personu līdzdalību pašvaldības teritorijas attīstības programmas un teritorijas plānojuma apspriešanā un pilnveidošanā;
- 5) **zvērināta revidenta atzinums** par pašvaldības saimniecisko darbību, kā arī pašvaldības iepriekšējā gada **saimniecisko pārskatu**;
- 6) domes **lēmumu par iepriekšējā saimnieciskā gada pārskatu**;
- 7) **Valsts kontroles revīzijas atzinumi** un domes veiktie pasākumi trūkumu novēršanai;
- 8) pašvaldības **līdzdalība sadarbības projektos**;
- 9) veiktie pasākumi pašvaldības vadības pilnveidošanai;
- 10) **pasākumi iedzīvotāju informēšanai** par pašvaldības darbību un viņu iespējām piedalīties lēmumu apspriešanā.
- 11) cita informācija

Normatīvais regulējums

3) MK noteikumi Nr. 413 „Noteikumi par gada publiskajiem pārskatiem” (5.05.2010.)

Kāds saturs

3.punkts

Pārskatā nodrošina pašvaldības sasniegto rezultātu salīdzinājumu ar pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos noteiktajiem uzdevumiem un plānotajiem rezultātiem

12. punkts

Pašvaldības papildus šo noteikumu 3.punktā minētajām prasībām iekļauj pārskatā likuma Par pašvaldībām 72.pantā noteikto informāciju.

13.punkts

Pārskatā iekļaujamo informāciju sagatavo, pamatojoties uz mērāmiem, ticamiem un analizējamiem rādītājiem. Rādītājus iekļauj pārskata tekstā un izmanto, lai pamatotu apgalvojumus, kas raksturo padarītā darba apjomu, rezultātu, efektivitāti vai ietekmi.

14. punkts

Ja pārskatā ir izmantoti citas iestādes apkopotie dati, norāda informācijas avotu.

15. punkts

Pārskata vēlamais apjoms nepārsniedz **25 A4 formāta lapas** (ieskaitot pielikumus).

16. Punkts

Pārskatu apstiprina pašvaldības pilsētas vai novada dome.

Normatīvais regulējums / VARAM metodiskie ieteikumi

I Pārskata sagatavošanas un pieņemšanas kārtība (ieteikumi)

- 1) Ar domes lēmumu **noteikt kārtību**, kādā pašvaldības izpilddirektors organizē pārskata sagatavošanu.
- 2) **Pārskatam pievienojams domes lēmums par tā apstiprināšanu** (lūdzu nejaukt ar domes lēmumu par saimnieciskā pārskata apstiprināšanu, kas ir jāiekļauj pārskatā) / **Vai** var būt tikai **norāde pārskata titullapas augšējā (labējā) stūrī par Pārskata apstiprināšanu.**

Piemēram:

Apstiprināts:

_____ pilsētas

(novada)

domes sēdē

2012.gada „.....”

(prot.nr.....§)

Normatīvais regulējums / VARAM metodiskie ieteikumi

Piemērs pārskata struktūrai:

- a) Pašvaldības domes **priekšsēdētāja uzruna**
- b) **Pamatinformācija** /pašvaldības raksturojums
 - atrašanās vieta, teritorija, struktūra, iedzīvotāji un c. – t.sk. atspoguļot rādītāju dinamiku;
 - domes sastāvs, personāls, iestādes, kapitālsabiedrības u.c.
- c) **Finanšu resursi un darbības rezultāti** (pēc iespējas atspoguļot rādītāju dinamiku):
 - 1) Divos iepriekšējos gados izpildītais un kārtējam gadam pieņemtais **budžets**, tai skaitā, saistību un garantiju apjomi (budžetu datus par minētiem gadiem atspoguļot vienkopus; saistības/ garantiju apjomi par saistību/ aizņēmumu mērķiem)
 - 2) pašvaldības **nekustamā īpašuma novērtējums** 2 iepriekšējos gados (nekustamā īpašuma veidi: ēkas, būves, zeme, ceļi u.c.; to vērtība un izmaiņas ; zemes gabala nosaukumu, platību (ha), kadastrālo vērtību, ir vai nav nostiprināts zemesgrāmatā)
 - 3) pašvaldības **kapitāla vērtība** un paredzētās tā izmaiņas (kādās kapitālsabiedrībās „ieguldīts” 100% pašvaldības pašu kapitāls un kādās – pašvaldības kapitāla daļas (Ls un procentos);

Normatīvais regulējums / VARAM metodiskie ieteikumi

4) Iepriekšējos divos gados veiktie, kā arī kārtējā gadā plānotie **pasākumi teritorijas attīstības plāna īstenošanā**, tai skaitā par:

4.1. informācija par teritorijas plānojuma, teritorijas attīstības programmas esamību

4.1. publiskajām investīcijām infrastruktūrā pašvaldības administratīvajā teritorijā (realizētie projekti);

4.2. privātajām investīcijām pašvaldības administratīvajā teritorijā;

4.3. iedzīvotāju un juridisko personu līdzdalību pašvaldības teritorijas attīstības programmas un teritorijas plānojuma apspriešanā un pilnveidošanā (kā pašvaldība organizējusi minēto apspriešanu, cik aktīvi bijuši iedzīvotāji / juridiskās personas, kā /vai ņemti vērā apspriešanas laikā saņemtie priekšlikumi/ ierosinājumi teritorijas plānojuma / attīstības programmas izstrādei vai grozījumiem).

5) **Pašvaldību iestāžu/ kapitālsabiedrību darbības rezultāti** (rādītāju dinamika)

Normatīvais regulējums / VARAM metodiskie ieteikumi

- d) Komunikācija ar sabiedrību
- e) Pašvaldības līdzdalība sadarbības projektos
- f) Veiktie pasākumi pašvaldības vadības pilnveidošanai (strukturāras optimizācija, profesionālās zināšanas paaugstināšana, iekšējais audits, Valsts kontroles revīzijas atzinumi un domes veiktie pasākumi trūkumu novēršanai un c.)
- g) Pasākumi iedzīvotāju informēšanai par pašvaldības darbību un viņu iespējām piedalīties lēmumu apspriešanā
- h) Nākamajā gadā plānotie pasākumi
- i) Pielikumi :
 - revidenta atzinums par saimniecisko gada pārskatu;
 - domes lēmums par pārskata apstiprināšanu;
 - uzraudzības ziņojums/pārskats par pašvaldības attīstības programmas īstenošanu*
 - u.c.

3. Pārskatu analīze (2010.g.)

Latvijas Republikas
VIDES AIZSARDZĪBAS UN REĢIONĀLĀS ATTĪSTĪBAS MINISTRIJA

Pārskatu analīze

- VARAM veica 118 pašvaldību 2010.gada publisko pārskatu analīzi.
- Pārskati ir veidoti ar ļoti dažādām pieejām, sniedzot informāciju par paveikto par katru iestādi, pagastu pārvaldēm, funkcijām, pakalpojumiem.
- Aptuveni puse pašvaldību ievēro normatīvo aktu prasības pārskata sagatavošanā un apstiprināšana.
- Ir tikai dažas pašvaldības, kuru pārskats saturiski neatbilst publiskajam pārskatam.
- Laicīgi iesniegušās pārskatus VARAM 65% pašvaldību.
- Pārskata apjomi: max 209 lpp (Stopiņu novads), min 8 lpp (Vainodes novads), vidēji 46 lpp, **optimālais ieteicamais līdz 70 lpp.**

prakse/ trūkumi

Raksturīgākie pārkāpumi / nepilnības:

- Pārskats netiek sagatavots līdz pārskata sagatavošanas gada **1.jūlijam**;
- Nav nekādas informācijas par pārskata apstiprināšanu domes sēdē;
- Pārskatā netiek ietverta visa likuma Par pašvaldībām **72.pantā** norādītā informācija;
- Pārskats nav iesniegts elektroniski VARAM;
- Pārskata saturs nekonkrēts, nepārskatāms, tajā iekļauta mazsvarīga informācija. Tas apgrūtina pārskata uztveri un izpratni par pašvaldības darbu kopumā;
- Neskaidri un vispārējā veidā formulēti pasākumi pašvaldības vadības pilnveidošanai;
- Pārāk daudz informācijas par gada saimniecisko (grāmatvedības) pārskatu, kas vairāk domāta speciālistiem nevis iedzīvotājam;
- Vāji analizēti budžeta dati.

prakse/ trūkumi

Dažas pašvaldības (Vecumnieku novads, Ciblas novads un c.):

1. Sajauc saimniecisko gada pārskatu (grāmatvedības) ar pašvaldības gada publisko pārskatu:
 - pievieno saimnieciskā gada pārskata veidlapas un informāciju no grāmatvedības reģistriem,
 - apraksta grāmatvedības politiku.
2. Formāla pieeja: informācija sausa, ievērojot minimālās prasības pēc satura, nav analītiskās informācijas, kas raksturo padarītā darba apjomu, rezultātu, efektivitāti vai ietekmi.
3. Pielikumā pievieno saistošos noteikumus par budžetu kārtējam gadam (lai formāli ievērotu prasības par informācijas par kārtēja gada budžetu atspoguļošanu pārskatā).

☺ Labā prakse

VARAM ieskatā > 40 pašvaldības, kuru 2010.gada publiskais pārskats ir viegli uztverams, salīdzinoši kompakts, ar analītisko materiālu, ievērojot normatīvo aktu prasības.

Novadu pašvaldības:

Ādažu, Bauskas, Daugavpils, Dundagas, Jaunpiebalgas, Jaunpils, Jēkabpils, Jelgavas, Krāslavas, Kuldīgas, Ķeguma, Lielvārdes, Limbažu, Līvānu, Mārupes, Naukšēnu, Olaines, Ozolnieku, Pāvilostas, **Pļaviņu**, Priekules, Rugāju, Rūjienas, Rundāles, Saldus, Saulkrastu, Siguldas, Skrīveru, Smiltenes, Strenču, Valkas, Vārkavas, Vecpiebalgas, Ventspils, Viļakas, Viļānu, Zilupes novadu pašvaldības pārskati un c.;

Republikas pilsētas:

Daugavpils, Jūrmalas, Jelgavas, Jēkabpils, Rīgas, Valmieras pilsētu pašvaldību pārskati.

☺ Labā prakse

Augstāk minēto pašvaldību pārskatos ir:

- minēti rezultatīvo rādītāju izpilde/ dinamika;
- veikta budžetu izpildes analīze;
- sniegta informācija par uzņēmējdarbības attīstību;
- pietiekoši atspoguļoti nākamā gada plānotie uzdevumi;
- attiecīgi ir atspoguļoti projekti gan paveiktie, gan plānotie;
- sniegta informācija labi pārskatāmos grafikos, attēlos;
- minēti iespējamie riski, ar ko pašvaldība varētu saskarties nākotnē.

Daugavpils pilsētas pārskats - vizuāli viegli uztverams. Parādīta pilsētas iedzīvotāju struktūra, nodarbinātības tendences, bezdarba līmenis, ekonomiskie rādītāji. Sniegta informācija par projektiem attiecīgi par jomām, kas palīdz vieglāk rast iespaidu par paveikto un plānoto attīstības jautājumos. Analizējot datus ir izmantoti rezultatīvie rādītāji un bieži pasniegta laba vizuālā attēla veidā. Budžeta analīzes dinamika atspoguļota par vairākiem gadiem.

4. Ieteikumi

Latvijas Republikas
VIDES AIZSARDZĪBAS UN REĢIONĀLĀS ATTĪSTĪBAS MINISTRIJA

Ieteikumi veiksmīgākam rezultātam

- Ieguldīt darbu vienu reizi, piestrādājot pie pārskata struktūras, informācijas satura, informācijas pasniegšanas veida. Tas atvieglos turpmākajos gados pārskata sagatavošanu.
- Izmantot daļu no pašvaldības attīstības programmas* pašreizējās situācijas raksturojuma un analīzes informācijas, kuru būs iespējams aktualizēt katru gadu (rādītāji dinamikā).
- Informācijai ir jābūt pārskatāmāi un uztveramai kopumā, jāizmanto tabulas, grafiki, attēli un kartes;
- Ieteicams pārskatu sākt ar domes priekšsēdētāja uzrunu pārskata lietotājiem.
- Ievērot pārskatā vienotu stilu;
- Atspoguļot rezultātīvos rādītājus dinamikā;
- Izvairīties no trūkumiem, kas minēti slaidos “☹ prakse/ trūkumi”.

*Attīstības programmas loma ir: apzināt un novērtēt pašvaldības rīcībā esošos resursus (dabas resursi, infrastruktūra, cilvēkresursi), piedāvājot skaidru redzējumu un risinājumus to efektīvākai izmantošanai; mērķtiecīgi plānot rīcības un investīcijas (t.sk. pamats pašvaldības budžeta plānošanai); sekmēt visa veida investīciju piesaisti (t.sk. pamats valsts atbalsta plānošanai, ārvalstu un vietējo privāto investīciju piesaiste); sekmēt teritorijas atpazīstamību

Paldies par uzmanību!

